

דלרי

הנמשות. בשר, דמאן, ואילן נמייאשו שאר העניים, לפי שידעין אס נשאר לקט שפכה ופלה נמשות וטולס (שם). אחריכר. הולכין בנחת ומעייני טפי, מחזיק בפלג (ש"ב ג) מחרגמא אחריכר (שם). לקוטי בתר לקוטי. עני מוליך בנו אחריו שמאכל ואילן פוסקין שאר עניים מללקוט (שם).

מה
נא דקלים הרבה שמוקפות גדר ומקשי רבא
ובתי מדרשות הרי אלו שלו. ואקשי' והא
זקנים תשושי כח שמהליך במשענת בינם
משום גזל' כיון שאלו הקציצות דבר חשוב

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

כב.

עין משפט
נר מצוה

בז א מ"י פ"ו מהלכות
גולה ואברהם ה"א
עו"מ פ"י רע"ו
בז ב ב ד מ"י פ"ד מהל'
תומות ה"א ג'
ז ה מ"י ש"ס הלכה א'
יח ו מ"י פ"ב מהל'
טומאה ופולחן הלכה
ט:

רבינו חננאל

הן ממשמש כהן כל שעה
והללו אע"פ שהן בשר
שדה קצוות דמוכחא
מילתא דמשרה ז' הן
כבר נתיאש מהן כמו
המעות. וכן אגדה הנוטה
לירך התאנים שהן נפולות
ממנה מיר נמאסות לפיכך
מתיאש מהן ומותרין
משום גזל ופסולין הן
המעשר דאנו נשבר וזמן
כלל אמרו במעשרות
כל שהוא אוכל ונשבר
וגידולי מן הארץ חייב
במעשרות. גב שנטל
מזה ונתן לזה לא גב
הוא שגוב בסתר. אבל
הוא גב דקמתי גזל
הוא שנטל בגלוי ותר
גזיני גזל קמתי חד
גזל וחד ליטסיס מוויין.
ת"ש שטף נהר קרויחו
ונתן לתוך שדה חבירו
אם נתיאשו הבעלים הרי
אלו שלו מכלל דבסתמא
חייב להחזיר ואוקימנא
כשבעלי מרדפין אחריו
יכולין להציל על ידי
הדחק. ת"ש כיצד אמרו
התורם שלא מדעת
תורמתי תרומה וכו'
אוקימנא כגון שתרם וכו'
בעל הפרוטה ומצאו שתרם
ואמר לו למה [לא] היתה
שטחיה מאלו היפות מוכחא
מילתא שנתרצה ואסיקנא
לא אמרי' כלך אצל יפות
דצון בעלים הן כמה
שנעשה אלא לענין תרומה
כלכר משום דמצוה היא
וניחא ליה ביפה. אבל
בדולתי תרומה לא ואע"פ
שאמר לו כלך אצל יפות
משום כסיפוחא הוא דאמר
ליה הכי ואסורין משום
גזל. ת"ש עוררה הטל
עליהם ושמה הרי הן בכי

מה שנתן נתן. "אמתי כר" דאמר בפרק הגזל [בתרא] [ב"ק דף
קד]. סתם גבז וגזלן הוי יאוש בעלים:
שטף נהר קרוי עצי ואבניו. ה"ג אם נתיאשו הבעלים הרי
אלו שלו וז"ל דמייירי ביכול להציל בקל אם רודף בשעת

שטיפה דאי לאו הכי הוה כוזבו של
יס שאבדו ממנו ומכל אדם ועל זה
לא היה אומרם הא סתם לא אלא
אייירי ביכול להציל בקל בשעת שטיפה
ואפילו אין בהן סימן ולפי שיעבדן
עקולי ופשוטי ויקחם שם ואפי' יקדמו
אחרים ויקחו ויחזירו לו לפי שניכר
שהוא בעליו לפי שדף מיד וס"ד
דמייירי דלם לא רדף מיד בשעת
שטיפה שלא יכול עוד כלל להציל
דמוכחא בסיפא לפי שיקחוס אחרים
כשיעבדוס עקולי ופשוטי ולא יחזירו
לפי שאין בהן סימן וה"פ אם נתיאשו
הבעלים דהיינו שהיו שם בשעת
שטיפה ולא רדפו ואפילו אומרים
שאין מתיאשים אין צדק כלום דודאי
הן מתיאשים בזמן הא סתמא שלא
היו בעלים בשעת שטיפה ולא נתיאשו
עד שידעו הבעלים שטפה נהר
ואו כבר אינו יכול להציל לפי שאין
בו סימן לא דכשמתאן באיסורא אמת
לדיה שהבעלים לא ידעו עדיין
אלמא יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש
ומשני ביכול להציל אפי' אחר שטיפה
כגון שיש באידיה סימן שהבעלים
אין מתיאשים כשידעו ופרקי' אי הכי
אימא סיפא ואם היו הבעלים מרדפין
כו' מאי אריא מרדפין אפילו היו
בעלים שם בשעת שטיפה ולא רדפו
נמי יחזירו ומשני ביכול להציל אחר
שטיפה ע"י הדחק דאע"פ שיש בו
סימן בטורח יכול להציל לפי שיתרחקו
הרבה שהנהר מוליך נרחוק ולכן
אם היה בשעת שטיפה ואינו מרדף
ודאי מתיאש כיון שעה יכול להציל
בלא דחק ואינו מציא אצל אין
הבעלים בשעת שטיפה יחזיר דכשידעו
הבעלים לא יתיאשו ואילו על ידי
הדחק וא"ת מנלן הא סתמא חייב
להחזיר דלמא נתיאשו אמת לאפוקי
שהיו שם ורדפו דמייירי להחזיר וי"ל
דא"כ לא יתיי אס נתיאשו אלא
למי סתמא שטף נהר קרוי עצי
ואבניו הרי אלו שלו דכשיטף דלא
מייירי נרדפו בשעת שטיפה דהא
קמתי סיפא דאם היו הבעלים מרדפים
חייב ואין להקשות דמאי דייק מסתמא
טעמא דמרדפין הא סתמא הרי אלו
שלו דלעולם ימא דהוא הדין סתמא
דיחזיר ולא נקט מרדפין אלא לאפוקי
שהיו הבעלים בשעת שטיפה ולא
רדפו וע"י סיפא דיעינן דמייירי צאין
יכול להציל אצל רש"י דגרס מפני
שנתיאשו הבעלים שמעמ ליטנא

דפשיט ליה דנתיאשו א"כ מתיאש גופיה מצי לאומוכי דמייירי צאין יכול להציל ולא היה צריך להביא סיפא וכו' מנלן דהא סתמא לא
דאפילו סתמא נמי מצי מייירי: רב"י גרסינן ה"ג מסתמא דאי לא שוייה שלח ולא גרסינן ותסבירא: אמ' יש יפות מהן תרומתו
תרומה. דמסתמא גס מתחילה היה דעתו כן וא"ת וימא דהשתא דאי ליה ציפות אצל מתחילה בשעה שתרם אי הוה ידע לא
הוה ימא ליה דאין דרך לתרום מן היפות כדאמרין לעיל (דף כא): גבי דבר שיש בו סימן דאפילו לרצא חייב להכריז דאע"ג דהשתא
מתיאש אין צדק כלום וי"ל דשאי הכא דכיון דחזיון ציה דניחא ליה השתא אמרינן נמי ימא ליה מעיקרא משום מזה: וא"ת יאין
תרומתו תרומה. וא"ת בדפרכא אלמנה ניווית (פסויות דף טז: ושם ד"ה פיסת) אמרינן דסתמיה דבעל הצית הוי אחד מתמשים ואם השליט
פיסת' או הוסק' י תרומתו תרומה דמצי א"ל צהכי אמדתינן לעיל (דף כא): גבי דבר שיש בו סימן דאפילו לרצא חייב להכריז דאע"ג דהשתא
כך לכן מצי א"ל כיון שלא פירשתי לי צהכי אמדתינן אצל מפות אין רגילות לתרום ולכן לא היה לו לתרום בשום ענין מהם בלא רשותו:
כ"ר זוטרא א"א אב"י. וא"ת ואמאי לא אכל האמר רבא פרק הגזל בתרא (ב"ק דף קט.) אריסא מדנפשיה קא זצן ויש לומר דהתם שהביא
האריס מצית דמסתמא ממה שהגיע לחלקו מציא אצל הכא שהביא מן הפרדס היה חושש מר זוטרא שמה בשעת חלוקה לא יאמר
לבעל הפרדס תטול כנגד מה שמתני להם ורב אשי לא היה חושש לזה ולכן אכל קודם שצא מרי צר איסק משום דאריס מדנפשיה קא
יהיב דאין לומר שהיה סומך שיתרצה מרי צר איסק כשידע דהלכה ככא"י ואע"ג דהשתא ימא ליה מעיקרא לא הוה ימא ליה:
איסורא

ירדן. וכן שאר נהרות ותנא זה על יד הירדן היה יושב: בלסטים
מויין. ובחוקה נטלה הימנו ומעיקרא ידע ומייאש: שטף נהר קרוי.
של זה ומלוא אחר: הרי אלו כו'. ה"ג הרי אלו שלו מפני שנתיאשו
הבעלים. דכל שטיפת נהר כקורות עמים ואבנים הבעלים ידעו צה

וכן ירדן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל
נטל ומה שנתן נתן בשלמא גזלן וירדן
דקא חזי להו ומיאש אלא גבז מי קא חזי
ליה דמיאש תרומה רב פפא בלסטים
מויין אי הכי היינו גזלן פרי גזוני גזלן
ת"ש א"ש שטף נהר קרוי עצי ואבניו ונתנו
בתוך שדה חבירו ה"ה הרי אלו שלו מפני
שנתיאשו הבעלים טעמא דנתיאשו הבעלים
הא סתמא לא הכא במאי עסקינן כשיכול
להציל אי הכי אימא סיפא א"א היו הבעלים
מרדפין אחריהם חייב להחזיר אי ביכולין
להציל מאי אריא מרדפין אפילו אין מרדפין
נמי הכא במאי עסקינן ביכולין להציל
על ידי הדחק מרדפין לא אייאוש אין מרדפין
אייאוש מיאש ת"ש כיצד אמרו התורם שלא
מדעת תרומתו תרומה יחזיר שירד לתוך
שדה חבירו וליקט ותרם שלא ברשות ואם
חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ואם
לאו תרומתו תרומה ומונין הוא יודע אם
חושש משום גזל ואם לאו יחזיר שבא בעל
הבית ומצאו ואמר לו "כלך אצל יפות
אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם
לאו אין תרומתו תרומה דליקטו הבעלים
והוסיפו עליהן בין כך ובין כך תרומתו
תרומה וכי נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה
אמאי בעידנא דתרם הא לא הוה ידע
"תרומה רבא אליבא דאב"י" דשויה שלח
וא"ה"ג מסתברא דאי ס"ד דלא שווייה שלח מי
הוויא תרומתו תרומה והא אתם יגם אתם
אמר רחמנא ^{ס"ה}לרבות שלוחכם מה אתם
לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא הכא
במאי עסקינן כגון דשויה שלח וא"ל זול
תרם ולא א"ל תרום מהני וסתמיה דבעל
הבית כי תרום מבינונית הוא תרום ואזל
איהו ותרם מיפות ובא בעל הבית ומצאו
וא"ל כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן
תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה
אקלעו *לכוסתנא דמרי בר איסק אריסיה תמרי ורימוני ושדא קמיהו
אמימר ורב אשי אכלי מר זוטרא לא אכלי ארדכי אתא מרי בר איסק
אשכחניהו וא"ל לאריסיה אמאי לא איתית להו לרבינן מהנך שפירתי
אמרו ליה אמימר ורב אשי למר זוטרא השתא אמאי לא אכלי מר
והתניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמר להו הכי אמר רבא
לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה
הוא וניחא ליה אבל הכא משום כסיפוחא הוא דאמר הכי תא שמע
טויעוררהו הטל עליהן ושמה הרי זה יבכי יותן נגבו אף על פי ששמה
אין

דפשיט ליה דנתיאשו א"כ מתיאש גופיה מצי לאומוכי דמייירי צאין יכול להציל ולא היה צריך להביא סיפא וכו' מנלן דהא סתמא לא
דאפילו סתמא נמי מצי מייירי: רב"י גרסינן ה"ג מסתמא דאי לא שוייה שלח ולא גרסינן ותסבירא: אמ' יש יפות מהן תרומתו
תרומה. דמסתמא גס מתחילה היה דעתו כן וא"ת וימא דהשתא דאי ליה ציפות אצל מתחילה בשעה שתרם אי הוה ידע לא
הוה ימא ליה דאין דרך לתרום מן היפות כדאמרין לעיל (דף כא): גבי דבר שיש בו סימן דאפילו לרצא חייב להכריז דאע"ג דהשתא
מתיאש אין צדק כלום וי"ל דשאי הכא דכיון דחזיון ציה דניחא ליה השתא אמרינן נמי ימא ליה מעיקרא משום מזה: וא"ת יאין
תרומתו תרומה. וא"ת בדפרכא אלמנה ניווית (פסויות דף טז: ושם ד"ה פיסת) אמרינן דסתמיה דבעל הצית הוי אחד מתמשים ואם השליט
פיסת' או הוסק' י תרומתו תרומה דמצי א"ל צהכי אמדתינן לעיל (דף כא): גבי דבר שיש בו סימן דאפילו לרצא חייב להכריז דאע"ג דהשתא
כך לכן מצי א"ל כיון שלא פירשתי לי צהכי אמדתינן אצל מפות אין רגילות לתרום ולכן לא היה לו לתרום בשום ענין מהם בלא רשותו:
כ"ר זוטרא א"א אב"י. וא"ת ואמאי לא אכל האמר רבא פרק הגזל בתרא (ב"ק דף קט.) אריסא מדנפשיה קא זצן ויש לומר דהתם שהביא
האריס מצית דמסתמא ממה שהגיע לחלקו מציא אצל הכא שהביא מן הפרדס היה חושש מר זוטרא שמה בשעת חלוקה לא יאמר
לבעל הפרדס תטול כנגד מה שמתני להם ורב אשי לא היה חושש לזה ולכן אכל קודם שצא מרי צר איסק משום דאריס מדנפשיה קא
יהיב דאין לומר שהיה סומך שיתרצה מרי צר איסק כשידע דהלכה ככא"י ואע"ג דהשתא ימא ליה מעיקרא לא הוה ימא ליה:
איסורא

דפשיט ליה דנתיאשו א"כ מתיאש גופיה מצי לאומוכי דמייירי צאין יכול להציל ולא היה צריך להביא סיפא וכו' מנלן דהא סתמא לא
דאפילו סתמא נמי מצי מייירי: רב"י גרסינן ה"ג מסתמא דאי לא שוייה שלח ולא גרסינן ותסבירא: אמ' יש יפות מהן תרומתו
תרומה. דמסתמא גס מתחילה היה דעתו כן וא"ת וימא דהשתא דאי ליה ציפות אצל מתחילה בשעה שתרם אי הוה ידע לא
הוה ימא ליה דאין דרך לתרום מן היפות כדאמרין לעיל (דף כא): גבי דבר שיש בו סימן דאפילו לרצא חייב להכריז דאע"ג דהשתא
מתיאש אין צדק כלום וי"ל דשאי הכא דכיון דחזיון ציה דניחא ליה השתא אמרינן נמי ימא ליה מעיקרא משום מזה: וא"ת יאין
תרומתו תרומה. וא"ת בדפרכא אלמנה ניווית (פסויות דף טז: ושם ד"ה פיסת) אמרינן דסתמיה דבעל הצית הוי אחד מתמשים ואם השליט
פיסת' או הוסק' י תרומתו תרומה דמצי א"ל צהכי אמדתינן לעיל (דף כא): גבי דבר שיש בו סימן דאפילו לרצא חייב להכריז דאע"ג דהשתא
כך לכן מצי א"ל כיון שלא פירשתי לי צהכי אמדתינן אצל מפות אין רגילות לתרום ולכן לא היה לו לתרום בשום ענין מהם בלא רשותו:
כ"ר זוטרא א"א אב"י. וא"ת ואמאי לא אכל האמר רבא פרק הגזל בתרא (ב"ק דף קט.) אריסא מדנפשיה קא זצן ויש לומר דהתם שהביא
האריס מצית דמסתמא ממה שהגיע לחלקו מציא אצל הכא שהביא מן הפרדס היה חושש מר זוטרא שמה בשעת חלוקה לא יאמר
לבעל הפרדס תטול כנגד מה שמתני להם ורב אשי לא היה חושש לזה ולכן אכל קודם שצא מרי צר איסק משום דאריס מדנפשיה קא
יהיב דאין לומר שהיה סומך שיתרצה מרי צר איסק כשידע דהלכה ככא"י ואע"ג דהשתא ימא ליה מעיקרא לא הוה ימא ליה:
איסורא

(א) [ב"ק מ. ושי"ג]
(ב) [מס' דמנויות פ"ח]
(ג) [במס' פ"ח א"י אס
נתיאשו הבעלים הרי אלו
של ועי' תוס' ד"ה שטף].
(ד) [תוס' מנויות פ"ח
ע"ש]. (ה) [קדושין נד: [תוס'
דמנויות פ"ח]. (ו) [עירובין
ע"א]. (ז) [שבת נד: ושי"ג].
(ח) [לקמן ע"א: קדושין
מ"א]. (ט) [תוס' מבשרין
פ"ג ע"ש]. י ק"ל למאי
דפרכא לן השתא דלחיי
נגבז ממה אמת' כ"י

תורה אור השלם

1 בן תרומה גס אתם
תרומת
מעשרתיכם אשר תקחו
מאת בני ישראל ונתתם
משום את תרומת
לאהרן הכהן:
במדבר יח כה
2 ובי יתן מים על זרע
וקפל מנהלתם עליו טמא
דואר לכב: ויקרא יא לא

גליון הש"ס

גמ' דשויה שלח. עיין
דמיון דף ע"א ע"א תוס'
ד"ה כל: שם לבוסתנא
דבר בר אב"י. עיין
יבמות דף כ"א ע"א תוס'
ד"ה ר"ה

הנהרות הגר"א

[א] גמ' ה"ע מתקנא. י"ב
ירמיה הנביא וסבירא
והא אס' כו' וי"ל ואמאי
צריכין לכת' אצל יפות
שטחו ממוני אלא היע
כו' וכל זה למירון דרצא
כאן אצל א"ל לכו' דמזה
שאי מצי' בקדושין נג' כ'
ועי' תוס' שם ד"ה אס' כו'
וא"כ צ"ל כו' וי"ל
לשטחיה שמתנו כאן ד"ה
ה"ע כו' וי"ל כו' וי"ל
רבינו ב"ר שם ש"ה פ"ק
ע"י

מוסף רש"י

אם חושש משום גזל.
אם מקפיד בעל הבית על
מה שעה ודומה לו שגולה.
אין תרומתו תרומה.
דהשתא דאי הכי קאמר אס'
מלאת עד יפות מלוא הית
נתן. [קדושין נב:].
נמצאו יפות מהן
תרומתו תרומה. דגלי
דמצינן דניחא ליה ואמרין
כמלך שטח' שלח מעיקרא
דמי. [עירובין ע"א:]. בין כך
ובין כך. בין שיש יפות בין
שלא יפות מהן [שם].
תרומה רבא אליבא
דאב"י. במקום אב"י
ובשנינו שמה משנה זו
מתקנא לפי דבריו [וטובה
י"ט].